

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad keeleoskust liikuvuse edendamiseks

(2011/C 372/07)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

VÖTTES ARVESSE

1. Barcelonas 15.–16. märtsil 2002. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldusi, milles kutsuti üles võtma täiendavaid meetmeid põhioskuste taseme parandamiseks, eelkõige vähemalt kahe võõrkeele õpetamise kaudu juba väga varases eas ⁽¹⁾;
2. nõukogu 19. mai 2006. aasta järeldusi Euroopa keeleoskuse näitaja kohta, ⁽²⁾ milles kinnitati taas, et võõrkeelteoskus ning kaasaaitamine rahvaste vastastikuse üksteisemõistmise edendamisele on mobiilsele tööjõu ja Euroopa Liidu majanduse konkurentsivõime soodustamise eeltingimus;
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes, ⁽³⁾ milles lisatakse võõrkeelteoskus võtmepädevuste hulka, mis on vajalikud eneseteostuseks, kodanikuaktiivsuseks, sotsiaalseks ühtekuuluvuseks ja töö leidmiseks teadmussühiskonnas;
4. nõukogu 25. mai 2007. aasta järeldusi näitajate ja sihttasemetes sidusa raamistikuga kohta, mille alusel hinnatakse Lissaboni eesmärkide elluviimisel saavutatut hariduse ja koolituse valdkonnas ⁽⁴⁾ ning milles kutsutakse komisjoni üles uurima täiendavalt võimalusi keeleoskuse näitajate väljarendamiseks;
5. nõukogu 20. novembri 2008. aasta soovitus noorte vabatahtlike liikuvuse kohta Euroopa Liidus, ⁽⁵⁾ milles soovitati liikmesriikidel parandada noorte teadlikkust kultuuridevaheliste pädevuste ja keeleõppe vallas, et vähendada takistusi noorte piiriülesest liikuvusest;
6. nõukogu 21. novembri 2008. aasta resolutsiooni mitmekeelsust edendava Euroopa strateegia kohta, ⁽⁶⁾ milles kutsutakse liikmesriike üles edendama mitmekeelsust, et tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust, kultuuridevahelist dialoogi, Euroopa ülesehitust ja Euroopa majanduse konkurentsivõimet, suurendada inimeste liikuvust ja tööalast konkurentsivõimet ning edendada ELi keeli kogu maailmas;
7. nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal „ET 2020”, ⁽⁷⁾ milles määrati ajavahemiku 2009–2011 prioriteetideks muuta kodanikud võimeliseks suhtlema peale oma emakeele veel kahes keeles, edendada vajaduse korral keeleõpet kutsehariduses ja -koolituses ning täiskasvanuõppes ning anda sisserännanutele võimalused õppida oma vastuvõtjamaa keelt;
8. nõukogu ja komisjoni 2010. aasta ühist eduaruannet töökava „Haridus ja koolitus 2010” ⁽⁸⁾ rakendamise kohta, milles märgiti, et on vaja toetada võtmepädevuste omandamist kutsehariduses ja -koolituses ning täiskasvanuõppes ning et eelkõige tuleks nendes valdkondades rohkem tähelepanu pöörata võõrkeeles suhtlemisele;
9. Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta kohtumisel vastu võetud Euroopa 2020. aasta strateegiat ⁽⁹⁾ ja selle kahte juhtalgatust: „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”, ⁽¹⁰⁾ milles tunnustati, et keeleoskus aitab muuta tööturgu toimivamaks, ning „Noorte liikuvus”, ⁽¹¹⁾ milles rõhutati, et liikuvuse võimaldamiseks ja väärtustamiseks on tingimata vajalik parem keeleoskus;
10. nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus õppimisega seotud liikuvuse edendamise kohta noorte seas, ⁽¹²⁾ milles tunnustatakse keeleõppe ja kultuuridevaheliste pädevuste omandamise tähtsust hariduse varastest etappidest alates, soodustades kvaliteetset keelelist ja kultuurilist ettevalmistust liikuvuseks nii üld- kui kutsehariduses;

TULETADES MEELDE, ET

2002. aastal Barcelonas toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel märgiti, et keeleoskus on konkurentsivõimelise teadmispõhise majanduse oluline osa. Võõrkeelte oskust läheb kõikidel ELi kodanikel vaja terve elu jooksul, võimaldades neil nautida liidu piires vaba liikumisega kaasnevat majanduslikke ja sotsiaalseid hüvesid;

ELi haridus- ja koolitusvaldkonna poliitika üks peamisi strateegilisi eesmärke on kõigile, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele, võimalikult laialdase juurdepääsu tagamine liikuvusele ning järelejäädud liikuvust tõkestavate takistuste vähendamine;

⁽¹⁾ SN 100/02, punkt 44, teine taane, lk 19.

⁽²⁾ ELT C 172, 25.7.2006, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 394, 30.12.2006, lk 10.

⁽⁴⁾ ELT C 311, 21.12.2007, lk 13.

⁽⁵⁾ ELT C 319, 13.12.2008, lk 8.

⁽⁶⁾ ELT C 320, 16.12.2008, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT C 119, 28.5.2009, lk 2.

⁽⁸⁾ ELT C 117, 6.5.2010, lk 1.

⁽⁹⁾ EUCO 13/10.

⁽¹⁰⁾ 17066/1/10 REV 1.

⁽¹¹⁾ 13729/1/10 REV 1.

⁽¹²⁾ ELT C 199, 7.7.2011, lk 1.

kui töötajate vaba liikumine ELi ühtsel turul võib aidata vähendada tööjõu kutseoskuste ja tööturu nõudmiste vahelist ebakõla, siis haridus- ja ametialast liikuvust takistab endiselt võõrkeelte piiratud oskus;

KINNITADES VEEL KORD, ET

ehkki iga liikmesriik vastutab haridus- ja koolitussüsteemide korralduse ja sisu eest, on Euroopa koostööl kasulik roll, määrares kindlaks arendatava keeleoskuse ning samuti kõige tõhusamad meetodid ja soodsamad tingimused selle saavutamiseks;

NING VÕTTES ARVESSE

eesistujariigi konverentsi „Mitrekeelsus ametialaseks ja sotsiaalseks eduks Euroopas” 2011. aasta septembris Varssavis ning kohustusliku hariduse eest vastutavate ELi ministrite konverentsi 2011. aasta oktoobris Gdanskis,

VÕTAB TEADMISEKS

- liikmesriikide poolt avatud koordineerimise meetodi raames tehtud töö, mida toetas komisjon ja mille eesmärk on suurendada keeleõppe panust noorte tööalase konkurentsivõime soodustamiseks tööturul, kus võõrkeelte oskus võib anda ilmse eelise;
- komisjoni loodud ettevõtluse mitmekeelsusplatvormi meetmed, mille eesmärk on edendada keeleoskuse paremat kasutamist ELi ettevõtjate, eelkõige väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime parandamiseks;
- mitmekeelsust käsitleva kodanikuühiskonna platvormi tulemused kõigile elukestva õppe võimaluste tagamise kohta, mille eesmärk on tõhustada ebasoodsa taustaga kodanike sotsiaalset kaasamist ning edendada keelelist mitmekesisust ja kultuuridevahelist dialoogi;

TERVITAB

- komisjoni aruannet mitmekeelsust edendavat Euroopa strateegiat käsitleva nõukogu 21. novembri 2008. aasta resolutsiooni rakendamise, milles kirjeldatakse üksikasjalikult tehtud algatusi ning keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse edendamisel tehtud edusamme;
- mitmekeelsuse valdkonnas võetavate ühenduse meetmete läbivaatamise ajakohastamist 2011. aastal, milles kaardistatakse erinevates komisjoni teenistustes viimase kolme aasta jooksul selles valdkonnas võetud meetmed ja milles rõhuta-

takse jõuliselt, et mitmekeelsuse poliitika parandab ELi kodanike tööalast konkurentsivõimet ja ELi ettevõtjate konkurentsivõimet;

- poliitikaalast käsiraamatut „Koolieelsetes lasteasutustes keeleõppe tõhusamaks ja jätkusuutlikumaks muutmine”, mis on edasimineku teadlikkuse suurendamisel väga varajases eas keelte õppimise tähtsusest;
- „ET 2020” raames loodud temaatilise töörühma „Keeled ja tööhõive” töö tulemusena aruande „Suhtlemisoskuste andmine tööturu jaoks” avaldamist;

NÕUSTUB, ET

1. õppimisega seotud liikuvus – st riikidevaheline liikuvus uute teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamise eesmärgil – on üks olulisi vahendeid, mille abil kodanikud saavad parandada oma tööalast konkurentsivõimet ning edendada kultuuridevahelist teadlikkust, loovust ja enesetäiendamist ning samuti osaleda aktiivselt ühiskonnaelus;
2. hea võõrkeelteoskus on võtmepädevus, mis on vajalik tänapäeva maailmas ja tööturul toime tulemiseks. Mitmekeelsus ei ole üksnes osa Euroopa pärandist, vaid ka võimaluse luua ühiskond, mis on avatud, austab kultuurilist mitmekesisust ja on koostööaldis;
3. õppimisega seotud ja tööalase liikuvuse edendamisel täidab kasulikku rolli keeleõpet nii formaalse kui ka mitteformaalse hariduse kaudu toetavate Euroopa vahendite ja programmide, säilitamine ja arendamine olemasolevate ressursside piires;
4. kuigi üldised keeleprogrammid aitavad arendada olulisi igapäevaseid suhtlemisoskusi, võivad töötajate liikuvuse ja tööalase konkurentsivõime edendamisel erakordselt tõhusaks osutuda sellised meetodid nagu üldhariduses ning ka kutsehariduses ja -koolituses kasutatav võõrkeelne aineõpe (CLIL);
5. võõrkeelse aineõppe edendamiseks tuleks õpetajaid ja koolitajaid, eriti kutsehariduses ja -koolituses, ergutada omandama kõrgetasemelist keeleoskust ning neil peaks olema juurdepääs kvaliteetsetele õpiressurssidele;
6. elukestva õppe perspektiivis tuleks kõikidel haridustasemetel võimaluse ja vajaduse korral pakkuda suuremat keelevalikut, sealhulgas vähemkasutatud keeli ja naaberriikide keeli, ning asjakohaste keele- ja kultuuriinstituti vahendusel tuleks teha kättesaadavaks rohkem teavet ja suuniseid nende kohta;

7. keeleoskuse arendamine, eriti lastel ning sotsiaalmajanduslikult ebasoodsas olukorras olevatel, sisserändaja või roma taustaga või hariduslike erivajadustega inimestel saab aidata tagada paremat sotsiaalset kaasatust ja edasist tööalast arengut;
8. kõrgekvaliteediline keeleõpe (näiteks konkreetse, tööga seotud keele õpe) on vajalik kõrgharidusasutuste rahvusvahelistumiseks ja lõpetajate tööalase konkurentsivõime edendamiseks;
9. samuti on oluline tagada elukestev keeleõpe, sealhulgas eakate keeleõpe, pidades silmas demograafilisi suundumusi ja vajadust tagada võrdsed võimalused üha arvukamate eakate ELi kodanike jaoks;
7. edendama meetmeid, mille eesmärk on aidata sisserändaja või roma taustaga lastel ja täiskasvanutel õppida vastuvõtjamaa ametlikku keelt (või ametlikke keeli) ning ka õpetamisel kasutatavat keelt, kui see on erinev; lisaks kaaluma võimalusi, kuidas sellise taustaga lapsed saaksid säilitada oma emakeele ja selle oskust arendada;
8. uurima võimalusi sisserändaja taustaga laste ja täiskasvanute emakeeleoskuse tunnustamiseks ja kinnitamiseks;
9. julgustama koole, kutse- ja kõrgharidusasutusi võtma kasutusele integreeritud lähenemisviise keeleõpetuse ja -õppimise suhtes;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES

1. tugevdama jõupingutusi Barcelona eesmärgi saavutamiseks, näiteks edendama keeleõpet ning selle kvaliteeti ja asjakohasust üldhariduses, kutsehariduses ja -koolituses ja kõrghariduses ning samuti elukestva õppe raames;
2. tunnustama keeleõpetuse ja -õppimise tulemuslikkuse hindamist, mis on oluline kvaliteeditagamise aspekt;
3. parandama keeleõpetajate esialgset ettevalmistust ja täienduskoolitust ning teiste õppeainete õpetajate keelealast ettevalmistust ning edendama ja hõlbustama nende liikuvust, kõrvaldades võimalikult suurel määral haldusalased takistused;
4. julgustama keeleõpetuses ja -õppimises üleeuroopalise koostöö innovaatilisi vorme, katsetusi ja uusi lähenemisviise, nagu võrkeelset aineõpet (sealhulgas kakskeelsetes koolides), võimalusi liikuvuseks keelekümbuse eesmärgil ning vajaduse korral ulatuslikumat info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamist samuti loovas keeleõppekeskkonnas;
5. kui see on võimalik ja asjakohane, laiendama hariduses ja koolituses pakutavate keelte valikut, edendama vähemkasutatud keelte ja (eriti piirialadel) naaberriikide keelte õpet, et hõlbustada kultuurivahetust ning sotsiaal- ja majandussuhteid;
6. kaaluma vajaduse korral keeleõppekavadele kultuurimõõtme lisamist, mis oleks tulevase haridus- ja tööalase liikuvuse tähtis element;
10. edendama haridus- ja tööelu vahelist dialoogi, võttes paremini arvesse tööturu keelevajadusi, pakkudes õpilastele ja tudengitele korrapärast nõustamist kogu nende haridusteel ja toetades keeleõpet töökohtades;
11. uurima avaliku ja erasektori vaheliste partnerluste võimalusi aidata omandada tööturule sobiv keeleoskus, eelkõige selleks, et valmistuda liikuvuseks ja tööesuunamiseks välismaale;
12. ergutama keeleõppealगतuste ja keeleõpet soodustava keskkonna edendamist;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES

1. toetama liikmesriikide püüdlusi keeleõpetuse ja -õppimise vallas, kasutades täielikult ELi programme ning Euroopa vahendeid hariduseks ja koolituseks;
2. laiendama tööd keelepoliitikaga, mis algatati „ET 2020” esimesel tööetapil varajase keeleõppe temaatilises töörühmas, et hõlmata teised haridustasemed (alg-, keskkool jne), pöörates samas erilist tähelepanu ka kutseõppele ja -koolitusele ning täiskasvanuõppele;
3. keeleõppe pideva parandamise eesmärgil kaaluma ettepaneku esitamist keeleoskuse võimaliku sihttaseme kohta, tuginedes 2012. aastal avaldatavatele Euroopa keeleoskuse uuringu tulemustele ning tegutsedes olemasolevate vahendite piires;
4. algatama ja tutvustama üleeuroopalisi uuringuid keeleõppe metoodika ja vahendite kohta, pidades silmas kvalitatiivseid aspekte ning vältides täiendavat halduskoormust ja lisakulusid, ning avaldama uuringute tulemused praktikutele ja riiklikele otsustajatele;

5. toetama ja hõlbustama teabevahetust kättesaadavate keeleõpperessursside kohta ning julgustama liikmesriike rakendada ELi keelepoliitika raames väljatöötatud juhiseid ja vahendeid praktikas;
6. jätkama ettevõtluse mitmekeelsusplatvormi ja sidusrühmade sama laadi algatuste toetamist;

NING KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES

1. toetama liikuvust keeleõppe eesmärgil, et aidata õppijatel ületada esialgne keelebarjäär, ning motiveerima neid omandama vähemalt kahe võõrkeele oskust;
2. vahetama kogemusi ja parimaid tavasid, et parandada keeleõppe tõhusust, andes noortele asjakohase kombinatsiooni keeleoskusest ja võimest omandada uusi oskusi vastavalt tulevastele vajadustele ja huvidele, edendades keeli õpetajate ja koolitajate olemasolevate ja tulevaste platvormide ja võrgustike kaudu;
3. tõstma eelkõige kutsehariduses ja -koolituses ning kõrghariduses esile vajadust kutsealasteks eesmärkideks mõeldud konkreetse keelesisu järele, mis oleks vahendiks liikuvuse ja tööalase konkurentsivõime edendamiseks;
4. arendama edasi vahendeid edusammude jälgimiseks keeleõppe valdkonnas ning koguma kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid andmeid kõige tõhusamate tavade ja parandamist vajavate valdkondade väljaselgitamiseks, tegutsedes olemasolevate vahendite piires ja minimeerides halduskoormust;
5. olemasolevaid häid tavasid arvesse võttes uurima viise, kuidas edendada informaalset ja mitteformaalset haridust raames omandatud keeleoskuse tunnustamist ja valideerimist;

6. kaaluma Euroopa Nõukogu ühtse Euroopa keeleõppe raamdokumendi kasutamist, et:

— edendada tihedamaid sidemeid Euroopa keeleõppe raamdokumendi ning riikide ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistike vahel;

— suurendada võimalusi õpilaste ja tudengite kohustusliku hariduse ja kõrghariduse lõpetamisel omandatud keeleoskuse sertifitseerimiseks;

7. looma ühenduslüli kutsehariduses ja -koolituses omandatava keeleoskust sisaldava kvalifikatsiooni ning Euroopa keeleõppe raamdokumendi vahel, kasutades sel eesmärgil kõikide asjakohaste Euroopa institutsioonide ja sidusrühmade, eelkõige Euroopa Nõukogu ja selle Euroopa Kaas-aegsete Keelte Keskuse vahendeid ja kogemusi;

8. jätkama ELi haridus-, koolitus- ja noorteprogrammide kaudu toimuva haridusasutuste vahelise koostöö ning õpilaste ja tudengite vahetusprogrammide toetamist, sealhulgas kutsehariduses- ja koolituses, et aidata neil parandada oma keeleoskust;

9. toetama vajaduse korral nii riiklikul tasandil kui ka Euroopa koostöö kaudu vähemkasutatud keelte õpetamis- ja õppematerjalide väljatöötamist;

10. ilma et see mõjutaks eelseisvaid läbirääkimisi, kaaluma keeleõppe prioriteediks seadmist ELi järgmise põlvkonna haridus- ja koolitusprogrammides.